

Työttömien Keskusjärjestön lausunto, HE 37/2024 vp

Työttömien Keskusjärjestö ry kiittää työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua esitettyihin lakimuutoksiin.

Lakiesityksessä: *"ehdotetaan tehtäväksi työvoimapalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaan lainsäädäntöön eräitä muutoksia, joilla edistetään työvoimapalveluiden järjestämisvastuun sujuvaa siirtoa. Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen mahdollisuutta siirtää sopimuksella toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijalle työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia tehtäviä laajennettaisiin koskemaan työvoimapalveluiden järjestämistä annetussa laissa säädettyjen tehtävien lisäksi myös muussa laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjä tehtäviä. Asiakastietojen käsittelyä ja käyttöoikeuksia sekä työvoimaviranomaisten hankkimia lisäosia koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Asiakastietoja voitaisiin käsitellä nykyisten käyttötarkoituksien lisäksi kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytinnin palveluiden ja valtakunnallisen työvoimapalveluiden ja työttömyysturvan neuvontatehtävän hoitamiseen..."*

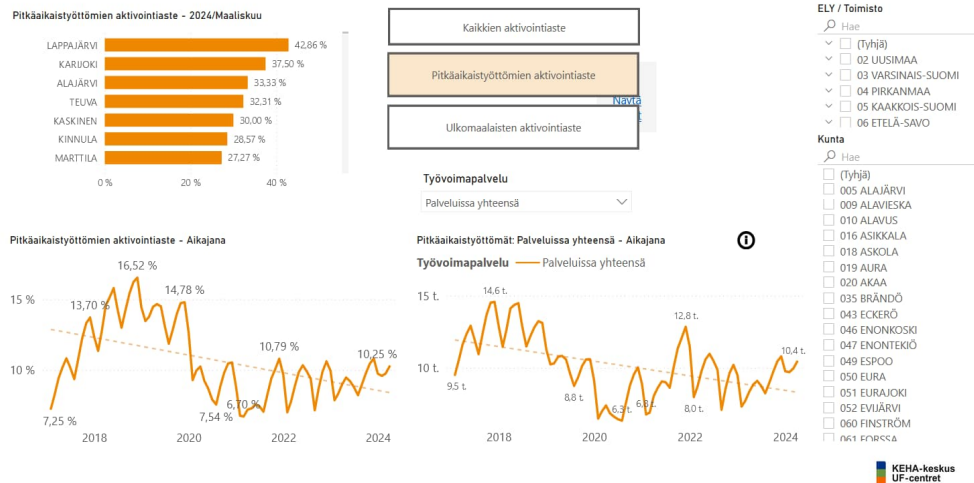
Työttömien Keskusjärjestön huomiot lakiesitykseen ovat alla:

Palveluprosessin keventäminen

Työttömien Keskusjärjestö kannattaa palvelujärjestelmän keventämiseen tehtyjä muutoksia.

Lakiesityksessä todetaan: *"URA-järjestelmän mukaan elokuussa 2023 työnhakijoille järjestettiin yhteensä noin 72 000 työnhakukeskustelua ja 35 000 täydentävää työnhakukeskustelua. Edellisen vuoden elokuussa vastaavat määrät olivat 39 000 työnhakukeskustelua ja 16 000 täydentävää työnhakukeskustelua. Huomattavaa on, että täydentäviä työnhakukeskusteluita järjestetään selvästi vähemmän kuin työnhakukeskusteluja, vaikka tilanteen tulisi olla toisinpäin. Tilastoista ei ole saatavissa tietoa siitä, painottuuko keskustelujen järjestämättä jättäminen johonkin tiettyyn työnhakijaryhmään."* Toteamme tähän, että Pohjoismaista työvoimapalvelumallin suunnitteluvaiheessa oli jo selvää, että työllisyyshenkilöstön määrä ei vastaa lain vaatimuksia.

Työttömien Keskusjärjestö esittää, että vapautuneita resursseja käytettäisiin nyt pitkäaikaistyöttömien palveluiden kohentamiseksi. Maaliskuussa 2024 pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste (osuus työttömistä, jotka ovat palveluiden piirissä), oli valtakunnallisesti 10,25 prosenttia (10 430 pitkäaikaistyötöntä palveluissa ja 91 400 vailla palvelua). Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, kun kaikkien työttömien keskiarvon mukainen aktivointiaste on esimerkiksi samaan aikaan 28,91 prosenttia. Mitä pidempään työttömyys kestää, sitä todennäköisemmin työtön tarvitsee tukea työllistymiseen.

<https://tem.fi/tyollisyyskokeilujen-tilastoseuranta-ja-arviointi>

Työttömien Keskusjärjestö ry pitää tärkeänä, että työttömät saavat riittävän tiedotuksen siitä, mihin heitä veloitetaan. Keskusjärjestö ei pidä tarpeellisenä uudistaa seuraamuksia lakiesityksessä esitetyllä tavalla: ”Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että työnhakija menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen joko määräajaksi tai toistaiseksi, jos hän aiheuttaa itse sen, ettei hänelle järjestetä työnhakukeskusteluja ja täydentäviä työnhakukeskusteluja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulla tavalla.”

Alla siihen liittyvä lakiesitys:

” Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely 9 § Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadessaan työttömyysetuutta 3 luvun 3 §:n 3 momentin perusteella ilman 11–14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä 12 kuukauden aikana toisen kerran: — — — — —
— — — — — 1 a) ilmoittamalla vääriä tai puutteellisia tietoja taikka
muulla vastaavalla tavalla omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle järjestetä
työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 ja 33 §:ssä tarkoitettua työnhakukeskustelua tai
täydentävää työnhakukeskustelua; — — — — —
— — — — —

Nykyinen lainsäädäntö sisältää jo seuraamuksia, mikäli työtön ei osallistu työnhakukeskusteluihin tai täydentäviin työnhakukeskusteluihin ja nämä tulee katsoa riittäviksi – ongelma ei ole välttämättä työnhakijassa vaan työllisyyspalvelujärjestelmässä. Työttömiltä on tullut meille palautetta myös siitä, että työllisyysuunnitelmiin kirjoitetaan asioita, joista ei ole sovittu. Näiden oikominen on sitten ollut haasteellista tai mahdotonta. Mikä on virkailijoiden vastuu näissä tilanteissa?

Onko pohdittu sitä vaihtoehtoa, että itse palvelujärjestelmä sekä verkkopalveluiden käytettävyys vaatii kehittämistä, koska se on käyttäjille haastava ja kankea? Työnhakijat kertovat, että vaatii yllättävän paljon osaamista, että järjestelmään osaa kirjoittaa tarkoituksenmukaiset tiedot ja klikata heidän tilanteeseensa sopivat kohdat. Vastaavasti myös www.tyomarkkinatori.fi vaatii myös kehittämistä, sillä se on käyttäjäkokemukselta epäintuitiivinen ja sieltä on vaikea löytää sopivia työpaikkoja.

Palkkatuen osalta on jonkin verran tullut kielteistä palautetta työttömiltä siitä, miksi työnhakuvelvollisuus käynnistyy jo kuukautta ennen, kun palkkatuettu työ on päättynyt. Väärinkäsityksien seurauksina on syntynyt kielteisiä työvoimapoliittisia lausuntoja. Onko riittävästi tiedotettu työnhakijoita vai mistä nämä ongelmat ovat syntyneet?

Työttömien Keskusjärjestön puolesta,

Jukka Haapakoski
Työttömien Keskusjärjestö
Rahakamarinportti 3 A, 3. krs
00240 Helsinki
jukka.haapakoski@tyottomat.fi
Y-tunnus: 1003909-9
+358 50 577 2580